MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tas-6 ta' Gunju, 2014

Citazzjoni Numru. 477/2013

Carmel Scicluna u martu Anna Scicluna għal kull interess li jista' jkollha

vs

Angelo Scicluna; Antonia mart Francis Scicluna u l-istess Francis Scicluna għal kull interess li jista' jkollu; Joseph Scicluna; Paul Scicluna; Vincenza mart Anthony Fenech għall-finijiet tal-integrita' tal-ġudizzju u għal kull interess li jista' jkollha; Rita mart Francis Scicluna għall-finijiet tal-integrita' tal-ġudizzju u għal kull

interess li jista' jkollha; u Saver Scicluna għall-finijiet tal-integrita' tal-ġudizzju u għal kull interess li jista' jkollu.

Il-Qorti,

Rat ir-rikors ġuramentat tal-atturi, preżentat fl-20 ta' Mejju 2013, li permezz tiegħu ġie premess:

Illi r-rikorrent Carmel Scicluna flimkien mal-intimati Angelo Scicluna, Antonia mart Francis Scicluna, Joseph Scicluna, Paul Scicluna, Vincenza mart Anthony Fenech u Rita mart Francis Scicluna jiddetjenu b'titolu ta' qbiela mingħand Dr Alfred Gera De Petri porzjon raba' konsistenti f'mija u tlett itmiem (103 tumoli) mill-artijiet denominati 'Tal-Qattara' fil-limiti ta' Ħad-Dingli.

Illi t-titolu ta' qbiela fuq l-imsemmi raba' ġie lilhom assenjat minn missierhom l-intimat l-ieħor Saver Scicluna li qed jiġi ċitat f'din il-kawża unikament għall-finijiet ta' integrita' tal-ġudizzju u għal kull interess li jista' jkollu.

Illi r-rikorrent Carmel Scicluna u l-intimati Angelo Scicluna, Antonia mart Francis Scicluna, Joseph Scicluna, Paul Scicluna, Vincenza mart Anthony Fenech u Rita mart Francis Scicluna kienu ftiehmu fuq pjan ta' qasma ta' din ir-raba' li huma jiddetjenu b'titolu ta' qbiela tant illi llum kulhadd jaħdem diversi partijiet diviżi minn din ir-raba' skont kif indikat fil-pjanta li qed tiġi hawn annessa bħala Dok 'A'.

Illi fir-raba' hekk detenut b'titolu ta' qbiela l-aħwa Scicluna li huma parti f'din il-kawża kienu ħadu diversi ambjenti bl-esklużjoni tat-titolarji l-oħra

fosthom porzjon diviża ta’ art li fuqha r-rikorrent Carmel Scicluna kien bena ġiebja (flimkien ma’ karma adjaċenti għaliha li fiha hem mil-pompa u l-aggeġġi biex titħaddem din il-ġiebja), liema ġiebja hija delineata bil-lewn aħmar fuq il-pjanta hawn annessa bħala Dok ‘A’.

Illi fil-pjan ta’ qasma li kien sar bejn l-aħwa Scicluna li huma parti f’din il-kawża, ir-rikorrent Carmel Scicluna kien ġie assenjat ad esklużjoni tat-titolarji l-oħra porzjon diviza ta’ art ta’ kejl ta’ ċirka tomnejn bil-kundizzjoni pero’ li fuqha min ried mill-kontendenti l-oħra aħwa Scicluna seta’ jibni fuqha ġiebja għalih / a, u dan mingħajr il-ħtieġa ta’ xi awtorizżazzjoni ulterjuri da parti tal-imsemmi rikorrent Carmel Scicluna.

Illi r-rikorrent Carmel Scicluna bena u kkostruwixxa a spejjeż unikament tiegħu l-ġiebja li hija ndikata bil-lewn aħmar fuq il-pjanta hawn annessa bħala Dok ‘A’ u dan taħt is-sorveljanza tal-Perit Lawrence Gatt, għal liema bini u kostruzzjoni kien anke talab u ottjena l-għoti ta’ sussidju mingħand id-Dipartiment tal-Agrikoltura.

Illi din il-ġiebja ġiet mibnija u kostruwita mir-rikorrent Carmel Scicluna bejn is-sena 1988 u s-sena 1990.

Illi l-kontendenti kienu ftiehmu illi l-intimati jew min minnhom setgħu jkomplu jagħmlu użu mill-ġiebja proprjeta’ tar-rikorrent Carmel Scicluna sakemm huma jibnu u jikkostruwixxu l-ġiebja tagħhom, pero’ dan huma qatt m’għamluh minkejja l-interpellazzjonijiet verbali ripetuti li għamlilhom ir-rikorrent Carmel Scicluna matul is-snin u qegħdin jippretendu li huma għandhom sehem mill-ġiebja in kwistjoni u li għandhom id-dritt li jużaw l-istess.

Illi l-pretensjonijiet fuq l-imsemmija ġiebja qed jiġu vantati mill-intimati Angelo Scicluna, Antonia Scicluna u żewġha Francis Scicluna, Joseph Scicluna u Paul Scicluna, filwaqt li l-intimati l-oħra ddaħħlu f'din il-kawża biss għal kull interess li jista' jkollhom u għall-finijiet tal-integrita' tal-ġudizzju.

Illi r-rikorrent Carmel Scicluna nterpella diversi drabi lill-imsemmija Angelo Scicluna, Antonia Scicluna u żewġha Francis Scicluna, Joseph Scicluna u Paul Scicluna biex ma jkomplux jagħmlu użu minn din il-ġiebja li tappartjeni lilu, iżda l-intimati baqgħu inadempjentii u għalhekk kellha ssir din il-kawża.

Jgħidu għalhekk l-intimati jew min minnhom għaliex m'għandhiex din l-Onorabbli Qorti:

(i) Prevja kwalsijasi dikjarazzjoni oħra *talvolta* meħtieġa u neċessarja, tiddikjara illi l-ġiebja (flimkien ma' kamra adjaċenti għaliha li fiha hemm mil-pompa u l-aggeġġi biex titħaddem din il-ġiebja) li hija delineata bil-lewn aħmar fuq il-pjanta hawn annessa bħala Dok 'A' mibnija u kostruwita mir-rikorrent Carmel Scicluna fuq parti diviża mill-art formanti parti mit-territorju magħruf bħala 'Tal-Qattara' fil-limiti ta' Ħad-Dingli tappartjeni esklussivament lill-istess rikorrent ad esklużjoni tal-intimati l-oħra;

(ii) Konsegwentement tiddikjara illi huwa biss ir-rikorrent Carmel Scicluna illi għandu d-dritt li jagħmel użu mill-imsemmija ġiebja u kamra adjaċenti għaliha b'dak kollu li hemm fl-imsemmija kamra u dan ad esklużjoni tal-intimati;

(iii) Konsegwentement tiddikjara illi l-intimati m'għandhom ebda dritt illi jagħmlu kwalsijasi użu mill-imsemmija ġiebja u mill-kamra adjaċenti għaliha b'dak kollu li hemm ġo fiha;

(iv) Tordna u tikkundanna lill-intimati jew min minnhom sabiex jiddeżistu milli jagħmlu kwalsijasi użu mill-imsemmija ġiebja u mill-kamra adjaċenti għaliha b'dak kollu li hemm fl-imsemmija kamra.

Bl-ispejjeż kollha kontra l-intimati jew minn minnhom li huma minn issa nġunti għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda tal-atturi;

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuti, preżentata fl-24 ta' Ġunju 2013, li permezz tagħha eċċepew:

Illi qabel xejn jiġi rilevat illi l-azzjoni attriċi hija nsostenibbli *stante* li hija waħda ta' natura petitorja u bħala tali ma tikkompetix lill-atturi peress illi huma ma humiex sidien tal-proprjeta' in kwistjoni.

Illi fi kwalunkwe kaz u dejjem mingħajr preġudizzju għall-premess, l-atturi għandhom jindikaw l-artikolu tal-liġi li fuqu qed jsejsu t-talbiet tagħhom.

Illi l-eċċipjenti Vincenza mart Anthony Fenech u Rita mart Francis Scicluna jirrilevaw illi huma għandhom kull interess f'din il-kawża *stante* illi anke huma għandhom sehem mir-raba' *de quo* u miegħu wkoll sehem mill-ilma.

Illi fi kwalunkwe każ u dejjem mingħajr preġudizzju għall-premess, it-talbiet attriċi huma totalment infondati fil-fatt u fid-dritt *stante* illi huma bażati fuq premessi inveritjieri hekk kif sejjer jiġi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża.

Illi fi kwalunkwe każ u dejjem mingħajr preġudizzju għall-premess, it-talbiet attriċi huma totalment infondati fil-fatt u fid-dritt *stante* illi l-atturi la huma proprjetarji tal-ġiebja, kamra u aggeġġi msemmija u lanqas ma għamlu l-istess ġiebja, kamra u l-aggeġġi tagħha msemmija a spejjez unikament tagħhom.

Illi fi kwalunkwe każ u dejjem mingħajr preġudizzju għall-premess, it-talbiet attriċi huma totalment infondati fil-fatt u fid-dritt *stante* illi l-ġiebja mertu ta' din il-kawża nbniet qabel il-qsiem li sar bejn il-kontendenti u l-parti fejn hemm il-ġiebja u l-kamra *de quo* baqgħet ma ġiet assenjata lil ħadd individwali imma baqgħet in komun bejn kulħadd u dana appuntu sabiex ma jkunx hemm problemi dwarha u dwar teħid tal-ilma mill-istess.

Illi fi kwalunkwe każ u dejjem mingħajr preġudizzju għall-premess, it-talbiet attriċi huma totalment infondati fil-fatt u fid-dritt *stante* illi qatt ma kien hemm xi kondizzjoni imposta fuq l-eċċipjenti illi kull wieħed minnhom jibni u jikkostruwixxi l-ġiebja tagħhom u dana *oltre* l-fatt illi tali ġwiebi naturalment ikunu soġġetti għal u jirrikjedu l-kunsens tas-sid tal-art propju kif ukoll il-permessi mill-awtoritajiet konċernati.

Illi fi kwalunkwe każ u dejjem mingħajr preġudizzju għall-premess, it-talbiet attriċi huma totalment infondati fil-fatt u fid-dritt *stante* illi l-eċċipjenti dejjem tellgħu l-ilma minn tali ġiebja sa minn meta bdiet tintuża l-ewwel darba; dejjem ħarġu sehemhom għat-tħaddim tal-istess; fl-imsemmija ġiebja jinġabar wkoll ilma li jittella' minn *borehole* (li hija sors prinċipali tal-ilma) li tinsab fil-porzjon li jinħadem u ġie assenjat lil wieħed mill-eċċipjenti u ċjoe' Joseph Scicluna, u dan kif ser jiġi ppruvat aħjar waqt it-trattazzjoni tal-kawża.

Illi fi kwalunkwe każ u mingħajr preġudizzju għas-suespost, dokumenti esebiti mar-rikors ġuramentat huma ta’ natura dubjuża kif jista’ jiġi ppruvat aħjar waqt it-trattazzjoni tal-kawża.

Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost u fi kwalunkwe każ il-kawża odjerna hija waħda frivola u vessatorja kif ser jirriżulta aħjar waqt it-trattazzjoni tal-kawża.

Salv eċċezzjonijiet oħra.

Rat il-lista tax-xhieda tal-konvenuti;

Rat ukoll in-noti ta’ sottomissjonijiet tal-konvenuti;

Rat l-atti proċesswali u l-verbal tas-7 ta’ Marzu 2014 fejn il-kawża tħalliet għas-sentenza dwar l-ewwel eċċezzjoni;

Ikkunsidrat:

Illi l-attur qed jirreklama illi l-konvenuti abusivament qed jagħmlu użu minn ġiebja li huwa jallega li hija tiegħu. Ma hemmx dubju minn dak li ngħad, allura, illi *‘prima facie’* din hija l-hekk imsejħa azzjoni rivendikatorja.

Illi hu risaput tradizzjonalment illi f’kawża simili l-attur irid jipprova t-titolu tiegħu mingħajr ebda ombra ta’ dubju – ara per eżempju s-sentenza tal-Qorti tal-Appell moghtija fl-1958 fil-kawża fl-ismijiet

"Giuseppe Buhagiar vs Guzeppi Borg". F'dik il-kawża ntqal illi kwalunkwe dubju għandu *"jimmilita favur il-konvenut possessor".* Din hija biss eżempju għaliex hemm diversi sentenzi oħra simili. Wieħed jista' jsib rassenja dettaljata tagħhom fis-sentenza mogħtija minn din il-Qorti fl-ismijiet **"Anthony Mercieca vs Anthony Buhagiar"** fit-23 t'Ottubru 2001. Fiha ġie ċitat ukoll l-awtur **Torrente** li qal hekk:

"La rivendicazione e' la principale delle azioni petitorie ed e' concessa a favore di colui che si afferma propietario di un bene, ma non avendo il possesso, ne pretende la consegna da colui che lo possiede o detiene. L' attore in conformita' delle regole generali, ha l' onere di dimostrare il suo diritto; ha l' onere di dare la prova del suo titolo di acquisto dei precedenti titolari fino ad arrivare ad un acquisto a titolo originale. A voler andare all' infinito, la prova sarebbe, se non addirittura impossibile, estremamente difficile (gli antichi parlavano di ***probatio diabolica****)."*

Illi fis-snin riċenti din il-pożizzjoni ċċaqalqet xi ftit tant illi il-Qorti tal-Appell fil-kawża fl-ismijet **"John Vella et vs Sherlock Camilleri"** mogħtija fit-12 ta' Diċembru 2002 adottat pożizzjoni kemmxejn differenti billi qalet illi:

*"... il-Qrati tagħna, konsapevoli bid-diffikolta' li ssir tali prova u fl-interess tal-ġustizzja aċċettaw il-possibbilta' li l-attur jirnexxi fil-kawża li jagħmel in forza tal-****actio publicana****. Hekk fil-kawża* ***"Attard nomine vs Fenech"*** *deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-1875 (Vol VII p 390) osservat, 'che l' azione intentata dell' attore nel suo libello quale procuratore dell' assente Angelo Zarb e' duplice, la rivendocaoria e la publicana, giusta i principii della leggeromana; colla prima l' attore deve provare di aver il dominio della cosa che vuole rivendicare; colla seconda di averne avuto il possesso e di possederla il convenuto con un diritto minore e piu debole del suo. Che e' ricevuto nel foro che le dette due azioni si possono cumulare ed esercitare alternattivamente, nonostante che anche*

tendono allo stess oggetto. (Ara wkoll ***"Fenech vs Debono"*** *Prim' Awla 14 ta' Mejju 1935)."*

Illi għalhekk, għalkemm l-iżvilupp jidher riċenti fil-verita' l-hekk imsejħa ***actio publiciana*** kienet ġja' ġiet applikata aktar minn mitt sena ilu. Tenut kont tal-eċċezzjoni tal-konvenuti pero', dan l-insenjament ma japplikax għall-kawża odjerna fil-konfront tiegħu.

Illi l-konvenuti pero', qed jeċċepixxu preliminarjament illi fil-fatt il-partijiet jokkupaw l-egħlieqi tagħhom b'titolu ta' lokazzjoni, u allura l-attur ma jistax jeżerċita l-azzjoni msemmija li ndubbjament hija waħda petitorja.

Illi l-Qorti taqbel magħhom illi normalment dan huwa l-każ u s-sentenzi ċitati minnhom bħal **"Farrugia vs Cassar"** (Qorti tal-Appell, deċiża fid-19 ta' Frar 1951) jikkonfermaw dan. Madankollu, jekk wieħed jaqra sew ir-rikors promotur wieħed jista' jifhem li t-talba attriċi hija fis-sens li huwa għandu dritt li jagħmel użu mill-ġiebja in kwistjoni esklussivament, u dan ad esklużjoni tal-konvenuti. Għalhekk, l-atturi mhumiex tant jitolbu dikjarazzjoni li l-proprjeta' hija tagħhom iżda li huma għandhom l-użu esklussiv tagħha. Għaldaqstant il-Qorti ma tħossx li wieħed għandu jfettaq b'dan il-mod biex jiċħad talba attriċi. Naturalment l-atturi jridu jippruvaw dak li qed jallegaw.

Illi barra minn dan ġie stabbilit li *"anke fil-każ ta' raba' bi qbiela soltu jsir bejn id-diversi gabillotti diversi ftehim li jirregola s-servizz ta' dan ir-raba' għal dak li jeħtieġ. U jkun gwaj kbir għall-Qrati kieku kellhom jiddiskonoxxu dan il-ftehim sempliċement għaliex dawn il-gabillotti mhumiex is-sidien tar-raba', bla ma tiġi provduta teorija legali li tissanzjonah u tipproteġih'* – (ara **"Bartolo vs Vella"** deċiża mill-Qorti tal-Appell, deċiża fl-10 ta' Ottubru 1958).

Illi naturalment f'din il-kawża li ġiet ċitata, il-punt in kwistjoni kien jeżistix servitu' bejn bdiewa li ma humiex il-proprjetarji tar-raba' li jaħdmu, iżda l-Qorti tara ċerta analoġija fis-sens li dak li qed jitolbu l-atturi jirrigwardja l-użu tal-ġiebja, u li jiġi dikjarat li l-konvenuti ma għandhomx dritt għall-użu tagħha.

DEĊIŻJONI

Għal dawn il-motivi, il-Qorti tiċħad l-ewwel l-eċċezzjoni tal-konvenuti u tordna t-tkomplija tal-kawża.

L-ispejjeż ikunu riservati għall-ġudizzju finali.

Moqrija.

< Sentenza In Parte >

---------------------------------TMIEM---------------------------------